

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3032/2024
15.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Желимир Џамбић, адвокат из ..., против туженог „Аутовентил“ а.д. Ужице, чији је пуномоћник Љубиша Павловић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2188/23 од 01.03.2024. године (исправљене и допуњене решењем истог суда Гж1 2188/23 од 21.08.2024. године) у седници одржаној 15.10.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2188/23 од 01.03.2024. године (исправљене и допуњене решењем истог суда Гж12188/23 од 21.08.2024. године) у усвајајућем делу става другог и у ставу трећем изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2188/23 од 01.03.2024. године (исправљене и допуњене решењем истог суда Гж12188/23 од 21.08.2024. године) у делу става првог изреке којим је одбијена као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Ужицу П1 646/21 од 12.04.2023. године у ставовима првом и трећем изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П1 646/21 од 12.04.2023. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати 108.851,00 динара, од чега на име изгубљене зараде на пољопривредном имању 107.831,00 динара и на име трошкова превоза ради одласка на лечење 1.020,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати још 2.445.795,23 динара, од чега на име изгубљене зараде на пољопривредном имању још 107.831,00 динара, на име трошкова превоза ради одласка на лечење још 1.020,00 динара и на име накнаде изгубљене

зараде на грађевинским пословима за период од 19.09.2011. године до 02.02.2016. године 2.036.940,23 динара, све законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете исплати 280.000,00 динара, од чега на име претрпљеног страха 180.000,00 динара, физичких болова 60.000,00 динара и на име умањења животне активности 40.000,00 динара, све законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тжени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати још 340.000,00 динара, од чега на име претрпљеног страна још 180.000,00 динара, физичких болова још 60.000,00 динара, на име умањења животне активности још 60.000,00 динара и на име наружености 40.000,00 динара, све законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом петим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2188/23 од 01.03.2024. године, исправљеном и допуњеном решењем истог суда Гж12188/23 од 21.08.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца (омашком изостављено и жалба тужене) и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке и у делу става другог изреке, којим је одбијен тужбени захтев за накнаду изгубљене зараде на грађевинским пословима. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је преиначена у преосталом делу става другог изреке, у побијаном делу става четвртог изреке и у ставу петом изреке, тако што је делимично усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу, на име накнаде материјалне штете, поред износа досуђених ставом првим изреке првостепене пресуде, на име изгубљене зараде на пољопривредном имању исплати још 14.063,00 динара и на име трошкова превоза ради одласка на лечење још 510,00 динара, све са законском затезном каматом од 12.04.2023. године до исплате, док је преко досуђених, а тражених износа тужбени захтев одбијен као неоснован и то на име изгубљене зараде на пољопривредном имању за износ од 94.768,00 динара и на име трошкова превоза ради одласка на лечење за износ од 510,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, делимично усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати поред износа досуђених ставом трећим изреке првостепене пресуде на име претрпљеног страха још 90.000,00 динара, физичких болова још 30.000,00 динара, на име душевних болова због умањења животне активности још 20.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 12.04.2023. године до исплате, док је преко досуђених, а до тражених износа тужбени захтев одбијен као неоснован и то на име претрпљеног страха за износ од 90.000,00 динара, физичких болова за износ од 30.000,00 динара, и душевних болова због умањења животне активности за износ од 40.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 12.04.2023. године до исплате и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова првостепеног поступка исплати 585.159,25 динара и на име наканде трошкова другостепеног поступка исплати 165.970,00 динара, све са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући је у усвајајућем делу тужбеног захтева, из свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде у усвајајућем делу става другог и у ставу трећем изреке, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 72/2011...10/2023, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као запослен код туженог на пословима производног радника 19.09.2011. године радио на машини за фриксионо заваривање вентила, која ради аутоматски и ручно. Критичном приликом рад је обављао на машини у ручном режиму рада, по налогу послодавца и приликом заваривања издувног вентила поставио је палац леве шаке у зону захватања стезача печурке вентила који му је захватио врх палца, услед чега је тужилац задобио повреду у виду потпуне ампутације- одсецања палца леве шаке, која представља тешку телесну повреду. Према записнику о извршеном инспекцијском надзору од 07.10.2011. године, тужилац је у моменту повреде обављао послове и радне задатке на које је распоређен, послодавац је донео акт о процени ризика на радним местима и у радној околини и радно место на ком је тужилац радио није радно место са повећаним ризиком. Тужилац је био оспособљен за безбедан и здрав рад и упознат са ризицима, односно опасностима од покретних делова машине. Од послодавца је добио на коришћење део средстава и опреме личне заштите на раду, а није добио на коришћење кожане рукавице, с тим што исте не би исте заштитиле прсте шака, већ би само штитиле шаку од опекотина. Након задобијене повреде тужилац је био привремено спречен за рад и његово лечење је окончано 06.03.2012. године. Престао му је радни однос код туженог због навршетка година живота 02.02.2016. године када је пензионисан. Према налазу вештака машинске струке, за машину на којој се тужилац повредио тужени поседује документацију у складу са законом. Када машина ради у ручном режиму рада, као критичном приликом, печурка вентила је наставак вентила који се заварују, а запослени улажу ручно и ваде ручно, при чему им није обезбеђен помоћни прибор којим би се ови елементи улагали како рука не би дошла у опасну зону. Узрок настанка повреде је неправилан рад на машини, јер када је иста у ручном режиму рада рука запосленог не сме бити у опасној зони. Ако нема затвореног алата, који обезбеђује да рука не може доћи у опасну зону, послодавац је у обавези да обезбеди приручни алат којим ће се део обраде придржавати - (кљешта, вилушке идр.), како рука радника не би долазила у опасну зону, што тужени у конкретном случају тужиоцу није обезбедио. Радно искуство тужиоца није имало узрочно последичну везу са насталом повредом. Према налазу вештака специјалисте медицине рада, код тужиоца је као последица повређивања постојало умањење радне способности до завршетка лечења 06.02.2012. године – 100%, а након тога 7,5% трајно у односу на човека његове животне доби. Ономогућени су му покрети додир патрљка палца и врхова других прстију, а немогући су и покрети унутар зглоба палца леве шаке. Након завршетка лечења, тужилац је добио други одговарајући посао, с тим што због задобијене повреде није могао да ради до пензионисања било који посао у грађевини, а посебно не посао молера фасадера. Што се тиче рада на пољопривредном домаћинству, од пензионисања те послове не може да обавља због дегенеративних промена, које су се погоршале и немају везе са повредом. Према налазима вештака специјалисте ортопеда и психијатра,

тузилац је у време повређивања био старости 60 година, задобио је тешку телесну повреду у виду потпуне ампутације- одсецања врха палца леве шаке, због које је трпео болове и страх интензитета и трајања ближе наведених у налазима вештака. Због трајне последице повреде, пола и старосног доба тузиоца, повреда представља проблем уз појачан напор у вршењу животне активности типа снажног дворучног хвата и једноручног хвата левом шаком грубог и финог тропузног хвата левом шаком, што је уз степен психичке трпње довело до умањења животне активности тузиоца за 4%. Као последица повреде, заостале су трајне и видљиве последице у виду ожиљног формираног врха палца леве шаке, што је изазвало наруженост ниског степена. Према налазу вештака економске струке, трошкови превоза тузиоца ради одласка на лечење износе 2.400,00 динара, имајући у виду цену повратне превозне карте на релацији ...-Ужице. Из налаза вештака пољопривредне струке утврђена је висина материјалне штете коју тузилац због претрпљене повреде губи од прихода радом у пољопривреди због повреде на раду. Полазећи од пољопривредног поседа који је у својини тузиоца, уписаног у ЛН број ... КО ..., са обимом удела од 1/6, од површине земљишта коју обрађује тузилац 0.31,42 ха, културе земљишта, броја чланова домаћинства (заједничко домаћинство са супругом) у коме тузилац учествује са 60%, економске базе у којој учествује са 20%, вештак је обрачунао да би висина годишњег прихода тузиоца од пољопривреде да није повређен износила 179.400,00 динара, а да би месечни приход износио 14.950,00 динара. Висина изгубљених прихода тузиоца у пољопривреди у време када је био потпуно неспособан за рад (5 месеци и 18 дана x 14.950,00 динара месечно) износи 83.720,00 динара. Висина изгубљених прихода тузиоца у пољопривреди од момента завршетка лечења до одласка тузиоца у пензију, имајући у виду да је у овом периоду умањена радна способност тузиоца од 7,5% износи 1.121,00 динара месечно односно 78.806,23 динара, а висина изгубљених прихода од момента завршетка лечења до израде налаза и мишљења 27.12.2021. године износи 131.942,00 динара.

На овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је применом материјалног права из Закона о раду, Закона о безбедности и здравља на раду и Закона о облигационим односима, цитираних у образложењу провстепене пресуде, оценио да је тужени, као послодавац тузиоца, одговоран за материјалну штету коју је тузилац услед задобијене повреде претпео у виду изгубљене зараде на пољопривредном имању и трошкова превоза ради одласка на лечење као и за нематеријалну штету у виду претрпљеног страха, физичких болова и умањења животне активности, уз закључак да је оштећени својим понашањем критичном приликом допринео наступању штетне последице са 50%.

Насупрот становишту првостепеног суда, правилно је другостепени суд на утврђено чињенично стање применио материјално право из одредби чл. 189. и 192. ЗОО и првостепену пресуду у одбијајућем делу захтева за накнаду материјалне штете у виду изгубљене зараде на пољопривредном имању и трошкова превоза ради одласка на лечење и захтева за накнаду нематеријалне штете у виду претрпљеног страха, физичких болова и умањења животне активности преиначио у складу са оцењеним доприносом тузиоца настанку штете од 25%.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Под повредом на раду подразумева се повреда која је узрочно везана за обављање послова и задатака повређеног радника, а одговорност послодавца за накнаду штете запосленог због повреде на раду зависи од основа и услова одговорности. Основ одговорности је кривица послодавца за штетну радњу или пропуштање предузимања радње, ризик од опасне ствари чији је ималац послодавац или ризик од обављања опасне делатности којом се послодавац бави. Кривица послодавца се претпоставља, а пошто се ради о оборивој претпоставци послодавац може доказивати да је штета настала без његове кривице, а што у конкретном случају тужени није у потпуности доказао.

Према утврђеном чињеничном стању, које се ревизијом у смислу члана 407. ЗПП не може побијати, до повређивања тужиоца је дошло приликом обављања рада у ручном режиму рада машине по налогу датом тужиоцу од стране његовог претпостављеног, при чему на машини није било затвореног алата који би обезбедио тужиоцу да рука не може доћи у опасну зону. У пропусту туженог као послодавца да обезбеди приручни алат којим би се део обраде придржавао - приручни алат (кљешта, вилушке идр.), огледа се узрочно-последична веза са насталом штетом, због чега је правилна оцена нижестепених судова да постоји основ одговорности туженог за штету коју је тужилац критичном порициком претпео.

Неосновано се ревизијом туженог оспоравају околности штетног догађаја и указује на искључиву кривицу оштећеног, односно евентуално на постојање доприноса оштећеног настанку штете у већем обиму од доприноса који је утврдио другостепени суд. Начин повређивања и околности под којима је дошло до повређивања тужиоца не воде ослобађању од одговорности туженог, у смислу члана 177 став 2. ЗОО, а на страни тужиоца у конкретном случају постоји пропуст који је у узрочној вези са штетним догађајем, јер критичном приликом није поступио са довољном пажњом и опрезом већ је нехотице поставио палац леве шаке у зону обраде тј. у опасну зону иако је био оспособљен за безбедан и здрав рад и упознат са ризицима рада на предметној машини, односно опасностима од њених покретних делова. Стога је и по оцени Врховног суда допринос оштећеног настанку штетног догађаја 25%, како је то оценио другостепени суд, због чега је правилно тужиоцу досуђена накнада материјалне и нематеријалне штете у сразмерно повећаном новчаном износу од износа досуђеног првостепеном пресудом.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде. Одлука о тужбеном захтеву је донета правилном применом материјалног права и правилном применом правила о терету доказивања, за коју су дати доволни и јасни разлози, које у свему као правилне прихвата и овај суд.

Правила је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом чл.153, 154, 163. и 165. став 2. ЗПП. Супротно наводима ревизије, у ситуацији када је тужбени захтев, који се односи на потраживање у новцу, оцењен основним, делимичан успех странке у спору у смислу члана 153. став 2. ЗПП не води нужно одлуци да свака странка сноси своје трошкове поступка, већ да постоји могућност да странка оствари право на накнаду сразмерног дела трошкова парничног поступка, одмереног применом одредби Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Закона о судским таксама, према висини новчаног износа са којим је успела у спору.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни суд је одлучио је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије изјављене против побијане пресуде у делу става првог изреке којим је одбијена као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке, у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП је прописано да ревизија није дозвољена ако је изјављена против пресуде против које по закону не може да се поднесе (члан 403. ст. 1.и 3.).

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинско правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овој правној ствари је поднета 19.09.2014. године, а вредност побијеног дела правноснажне пресуде у потврђеном делу је 388.851,00 динара.

Како вредност побијеног дела правноснажне пресуде у потврђеном делу не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни суд је оценио да ревизија није дозвољена, па је применом члана 413. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић